

lib. I. quæst. 3. à num. 52. dici potest primò, verum esse, maritum res dotales possidere, sed in dict. §. si fundus, uxor non tenetur satisficere, quia quoad effectum non satisficendi, pro possessore habetur, ut declarat Glossa ibi verb. intelliguntur. Quam sequuntur Bartolus, & omnes ibidem. Jason in leg. 3. §. ex contrario. n. 43. ff. de acq. poss. & novissimè Barbol. in l. 2. §. quòd si in patris n. 3. in princ. ff. sol. mat. fol. 713. Et tunc admittitur communi sententia, ex alio etiam ultra prædictos Authores, constitui potest, mulierem à satisficatione excusari, quia licet dos in substantia, & bonis mariti videatur esse, dum constat matrimonium; re tamen vera mulieris est, ut supra diximus, ubi plenè probavimus, proprietatem, & verum dominium dotis uxoris esse, commodum tamen fructuum, & administrandi jus marito concedi. Id autem sufficeret, ut uxor à prædicta satisficatione liberari deberet, ex Textu in dict. l. sciendū vers. item qui solā pro-

50 prietate. Secundo dici potest, (ut eleganter Cujacius adnotavit loco relato supra num. 43.) quod quemadmodum adhibita superiori distinctione veri & proprii domini penes uxorem remanentis, & ficti penes maritum à lege considerati, faciunt duos dominos ejusdem rei, sic & consequenter duos possessores rerum dotalium jure domini virum, & uxorem facimus; ut si dos consistat immobilibus rebus, & vir & uxor earum intelligatur esse possessor, non oneretur in aliis casibus, sive litibus satisficere, Unde est summè notandus Textus in dict. §. si fundus, tam pro uxore, quam marito ad decisionem dictæ legi 66. Tauri & dict. legi Reg. 3. ut non teneatur arraygarse, si actione personali conventi, bona dotalia immobilia habeant: & ad id commendat Jason ibi, in princ.

51 Nonò inferitur, ad l. 11. 12. §. 13. tit. 1. lib. 6. nove collectionis Regiæ. Quatenus disponitur ibi, quòd qui habuerit in bonis summam mille ducatorum, teneatur subire munus armatæ militiæ militum, quod in Hispania dicitur: De cavallero quantio. Ut scilicet prædictæ leges debeant intelligi, si maritus habuerit bona propria, quæ faciant proprium patrimonium ipsius; idè si in dotem bona receperit non æstimata, plus etiam quam mille ducatorum valoris, talia bona non computabuntur in prædicta summa, quia licet videantur esse in bonis mariti, non tamen faciunt proprium patrimonium illius, sed uxoris patrimonium sunt. Idemque dicendum est in aliis similibus casibus, in quibus tot summæ bona requiruntur in persona mariti, uti ex communi adnotavit Jason in d. l. sciendum, §. si fundus, num. 2. ff. qui satisficere cogantur. Decius in cons. 666. n. 3. Et confirmatur ex singulari decisione Textus in l. Lucius, 21. §. idem respondi. ff. ad municipalem. Ubi scribit Paulus: Idem respondi, constante matrimonio, dotem in bonis mariti esse: sed si ad munera municipalia accepto modo substantie vocetur, dotē non debere computari. Ex quibus verbis aperte colligitur quòd bona dotalia, quam vis sint in bonis mariti, non tamen faciunt proprium patrimonium, aut substantiam illius; idè non computatur marito publica munera subeunti, quia ex bonis dotalibus, quæ sunt proprium patrimonium, & substantia uxoris, non esset benè consultum Reipublicæ, sive civitati. Et hæc est vera ratio illius legis, quam minimè assequuti sunt Quæstada divers. quæst. juris. cap. 14. num. 19. Hieronymus de Cavallos, practicarum questionum sive communium contra communes. lib. 1. quæst. 3. num. 53. qui hoc tribuebat totum naturali domino uxoris, cum tamen utrumque, & verum dominium illius sit, at supra vidimus, sic ut proprium dicatur patrimonium ejusdem, quòd si dos æstimata data fuerit marito, aut dotis præfatam summam æstimatam receperit, quia tunc dotis æstimatae verus dominus effectus est ipse, ut in initio hujus capituli diximus, prædicta solutio non procederet, & consequenter talia bona computarentur in patrimonio mariti, dummodò aliis facultatibus idoneus esset; nam si non solvendo, cum perinde habeatur, ac si dos in æstimata data fuisset, non esset satis consultum Rei-

publicæ, ex Glossa singulari, verbo æstimatae in l. in rebus C. de jure dotium, quæ docuit, mulieri competere utilem rei vendicationem contra quemlibet possessorem, non obstantem dotis æstimatione, quando maritus non est solvendo. Quam sequuntur, & multis exorant Antonius Gomez in l. 50. Tauri, num. 44. Pinellus 3. parte legis 1. C. de bonis maternis, num. 15. Covarruvias practicarum questionum, cap. 28. num. 8. Joannes Gutierrez de juramento confirmatorio, prima parte, cap. 1. num. 9. Barbosa in l. æstimatis. ff. soluto matrimonio, n. 25. in fine. §. num. 26. §. 28. §. 33. Idè ut excusetur vel obligetur maritus, inspiciendum est, an bona dotalia tradita fuerint marito, æstimata ea æstimatione, quæ faciat emptionem, ut tunc non computentur in patrimonio mariti; an cum æstimatione, quæ faciat emptionem, ut tunc computentur, nisi maritus solvendo non sit, aut tot debitis vexetur, quòd illis deductis, & compensatis, solvere non possit æstimationem dotis.

Decimò & ultimò inferitur, ad communem D.D. resolutionem, qui rectè constituunt communiter, maritum non posse delicto suo uxori præjudicare in dote, & consequenter bonis mariti confiscatis, uxorem dotem suam salvam habere debere; utpote cum dos sit res aliena à marito, & proprium patrimonium, & substantia uxoris, & ad hoc sunt Textus aperti in l. ob maritorum, C. ne uxor pro marito, in l. res uxoris, C. de donationibus inter virum & uxorem, in l. quisquis, §. uxores, C. ad legem Julianam Majestatis, in l. si quis, la 2. & in authentica, Bona damnatorum. C. de bonis proscriptorum. Et communiter Auctores in dicti juris, & alibi sæpè, ut testatur, & optimè declarat Andreas Gaill. practicarum observationum. lib. 2. observatione, 86. per totam. Egidius Bossius tit. de bonorum publicatione, num. 72. Julius Clarus receptarum sententiarum lib. 5. quæst. 78. n. 21. Antonius Gomez. in l. 78. Tauri. num. 18. & 4. Joannes de Matienço in l. 10. tit. 9. lib. 5. gloss. 1. & Azevedus ibi, num. 11. Cephalus in cons. 214. num. 5. lib. 2.

CAPUT V.

De Usufructus definitione iterum tractatur, & nonnullis argumentationibus contra eam propositis respondetur, utrum illa Majoratus possessori, Clerico in redditibus Ecclesiasticis, Conductori, Emphyteutæ, Feudatario, & Superficiario conveniat, plenè, breviter tamen discutitur, & nonnulla novè, & distinctè magis, quam adhuc, adnotantur ad propositum per Authorem.

SUMMARIUM.

- 1 Contra definitionem Usufructus, dubitandi ratio proponitur, & diluitur infra num. 3.
- 2 Majoratus possessor, vel is, qui rem possidet restitutioni subjectam; dicitur usufructuarius, & non dominus, ex sententia quorundam.
- 3 Sed ex sententia aliorum quamplurimorum, verus dominus dicitur per tempus vite sue, & hac pars per Authorem tractatur.
- 4 L. ultima, §. sed quia, C. communia de legatis, explicatur.
- 5 Dominus alicujus rei, etiam pleno jure, non desinit esse quis, quòd dominium ab eo abire speretur, vel quòd alienare prohibitus sit.
- 6 Legi, species, ff. de auro & argento legato, vera ratio redditur.
- 7 Et Petri Augustini Morle novissima interpretatio ad illum Textum, nove improbat per Authorem.
- 8 Clerici habentes beneficia, usufructuario similes sunt, ex sententia multorum.
- 9 Et de aliorum sententiis, remissivè.

- 10 Opinio Authoris in questione superiori proponitur, & argumento contra definitionem Usufructus adducto, respondetur.
- 11 Usuarius nihilo magis juris habet, quam re ad necessitatem utendi; Usufructuarius verò omnem commoditatem habet, & omnes fructus suos facit.
- 12 Contra definitionem Usufructus, aliud argumentum proponitur de Conductore, Emphyteuta, Feudatario, & Superficiario, & diluitur num. seqq.
- 13 Usufructus, & feudi convenientia multiplex, remissivè.
- 14 Accursii solutio, ad difficultatem propositam supra num. 12. refertur & hoc numero, & sequentibus late explicatur.
- 15 Glossa expositio, ad Textum in principio, Institutio num. de usufructu, damnatur.
- 16 Emphyteuta re sibi in emphyteusim concessa, non utitur jure servitutis, quemadmodum usufructuarius utitur, sed quodam modo re propria uti videtur, jure & ratione utilis domini sibi competentis.
- 17 Usufructuarius debilius jus habet in usufructu, quam Emphyteuta in emphyteusi; idque multis probatum per totum numerum.
- 18 Emphyteusis natura & origo ab Usufructus natura dicitur in multis.
- 19 Usufructuarius habet jus in rem.
- 20 Et re fructuaria jure suo utitur & fruatur, sive ex se ipso fructus percipit ex fundo.
- 21 Conductor vero, licet jus utendi & fruendi habeat, non tamen habet jus in rem, sed in personam locatoris, ut eum re conducta frui patiatur.
- 22 Nec utitur nomine proprio, aut proprio jure, sed nomine domini, & jure alieno.
- 23 Usufructus nomen feudatario minimè convenire.
- 24 Usufructus, & feudi differentia multiplex, remissivè.
- 25 Superficiarii ab Usufructuario quamplurimum distinguuntur, & de contractu superficiario, aut superficie, & ejus natura plenissimè actum, remissivè.
- 26 Usufructum à redditu multum distare.
- 27 Fabianum de Biocchis lapsum circa definitionem Usufructus nova Authoris consideratio in hac materia.

Quoniam definitionem Usufructus capiti præcedenti tradidimus latius, aliquantulum hoc capite circa eam insistere necesse erit. Et ut ibi diximus, dubia redditur ex eo præfata definitio, quòd competit alteri, quam definitio; cum tamen bona definitio, alteri, quàm rei definitio, convenire non debeat. Id quòd latius probant Berengarius in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 56. ff. de acquirenda possessione. Joannes Annibal in rubric. ff. de usucapionibus, num. 59. Alciatus lib. 6. paradoxorum, cap. 9. Gellius noct. Attic. lib. 4. cap. 1. Fumeus in tractatu Substitutionum, n. 2. & infinitos referens Sebastianus Medicus tract. de diffinitionibus, quæst. 4. 1. part. num. 21. fol. mibi 232. Sed in proposito constat aperte, quòd multis aliis conveniat; quamplurimi enim sunt, qui jus utendi, & fruendi habent, & rebus alienis utuntur, salvamque illarum substantiam conservare debent. Nam in primis, majoratus possessor, vel is, qui rem possidet restitutioni subjectam, dumtaxat est usufructuarius, & non dominus: argumento Textus in l. species ff. de auro & argento legato; & utitur re aliena, per textum, in l. ultima, §. sed quia, C. communia de legatis. & tenetur præstare cautionem, ad quam ceteri usufructuarii adstringuntur, ut latius probat Molina de Hispanorum primogeniis, §. lib. 1. cap. 15. & utitur tantum, & fruatur per tempus vite suæ bonis majoratus, aut restitutioni subjectis, nec illa alienare potest; quòd usufructuario propriè convenit, ut manifestum est, & sic tenentes latius fundant Rodericus Juarez, Gomez Arias, & Castillo, quos in unum congefserunt Molina de Hispanorum primogeniis, lib. 1. cap. 19. n. 1. Joannes Gutierrez, practicarum, lib. 2. quæst. 17. num. 2. Verum huic argumentationi facilis est solutio, confidendo primò, majoratus possessorem, per tempus vite suæ

verum dominum esse, non usufructuarium tantum Id quòd rectissimè defendit. & fundat Molin. & prædictis rationibus satisfacit dict. cap. 19. à num. 4. usque ad n. 16. & sequuntur Joannes Gutierrez practicarum lib. 2. dicta quæst. 17. num. 2. & lib. 3. quæst. 89. num. 7. ubi refert Gregorium Lopez, Peraltam, Antonium Gomez, Covarruviam, Pinellum, Menchacam, Avendañum, Mierz, & Padillam idem tenentes. Aldobrandinus in cons. 25. n. 10. & 11. lib. 1. Barbosa 1. part. legis, de vortio, in princ. ff. solut. matrimonio. num. 6. Ex quibus & his, quæ latius tradunt ii Authores, constat aperte præfatam Usufructus definitionem, majoratus possessori minimè convenire, illumque habere potentius jus quàm habeat usufructuarius, ut optimè probat Molina ubi supra, & Barbosa dicto num. 6.

Secundò constituendum est, quòd in dict. l. ultima, §. sed quia, C. communia de legatis, dicitur res aliena, quæ fideicommissio, aut restitutioni subjecta est; inspecto, & considerato futuro tempore, quo restitutum fieri debet, & respectu alienationis prohibetæ; non tamen alio respectu, nec attento tempore præsentis, ut sentit Glossa ibi, & declarant omnes Doctores, ut ex communi adnotavit Cephalus in cons. 393. num. 80. lib. 3. non tamen dominus alicujus rei etiam pleno jure desinit esse quis, quòd dominium ab eo abire speretur, vel quòd alienare prohibitus sit, ut post alios plures probant Molina dict. cap. 19. num. 4. & n. 11. Mieres de majoratu. part. 3. questione 9. num. 9. Aldobrandinus dicto consilio 25. numero 10. & 11.

Tertiò & ultimò constituendum est, aded alienum esse à mente Jureconsulti in dict. l. species, ff. de auro & argento legato, ut contrarium ejus, quòd adhuc diximus, probare voluerit, ut potius in eandem sententiam expendi possit ille Textus, Dicit enim, quòd onus restituendi, quicquid in auro & argento legato fuerat, non inducit legatum usufructus, nec tollit dominium, aut proprietatem in vita, quam vis res ad usum, vel ad usum fructum relinquatur. Et ratio est, nam adjectio illa. Quarum rerum usufructus, dum vires, tibi sufficere, non debuit inducere aliud legatum, nec mutare naturam legati simplicis præcedentis, ut cum judicio declarat Bartolus ibi, & non ita exactè Molina lib. 1. dict. cap. 19. n. 7. Et sic intelligenda est illa lex, quicquid prædictæ interpretationis Bartoli nulla facta mentione, aliter intelligat novissimè Petrus Augustinus Morla Emporiv. 1. part. tit. 6. ff. de servitutibus, num. 8. ante finem. vers. & ex supra dictis. Ubi retulit communem distinctionem Formalis & Causalis Usufructus, & illa probavit, & postmodum insert ex ea ad Textum, in dict. l. species, & dicit, adjectionem prædictam, proprietati nihil detrahere, ex eo, quòd dato usufructu, censetur data proprietatis: in quo decipitur aperte, nam adjectio illa usufructus potius videbatur legato proprietatis aliquid detrahere, non legato proprietatis inducere; nec legata censetur proprietatis, sive illa data diceretur, usufructu dato, si legatum proprietatis non præcessisset. Nihilominus tamen adjectionem illam, legato proprietatis nihil detrahere debere, rectè statuit Jureconsultus, quòd simplex legatum proprietatis præcesserat: ut optimè advertit Bartolus ibi; non quòd datio usufructus, quæ rem dubiam efficiebat, legatum proprietatis induceret.

Deinde, & secundo loco in contrarium urget, quòd prædicta definitio & Clericis convenire videtur: Clerici enim habentes beneficia usufructuario similes sunt, per Textum in cap. Episcopus, 10. quæst. 2. & in cap. Episcopus. §. cap. ult. 12. quæst. 2. Contendit enim illorum jurium constitutio, Clericos usufructum suorum beneficiorum habere, & fructus tanquam stipendium aliquid, mercedemque sui laboris capere. Quòd nec ratione, nec æquitate carere dicit Duarenus de sacris Ecclesie ministeriis. cap. 4. columna 1. in vers. dicitur utenda. fol. mibi 1169. & admittit Mendez de Castro de amonibus civilibus. notabili 5. num. 2. & ante omnes docuit Glossa in cap. presentis, de officio Ordinarii, in 6. Quæ asserit, in

Clericos in bona valetudine constitutos, usufructuarios esse, in ægritudine verò, à qua decedunt, usufructarios tantum. Et illam sequuti sunt quamplures, quos referunt Covarruvias in cap. cum in officiis, de testament. n. 1. Hieronymus de Cævallos practicarum quest. sive communium contra communes. quest. 198. fol. mibi 284. (alios consulto prætermitto; ab his enim, quos statim referam, præcitantur.) Hujus tamè difficultatis solutio pendet ex resolutione questionis superioris, in qua extant diversæ & contrariæ multorum sententiæ. Alii enim Clericum in bonis, & redditibus Ecclesiasticis usufructuarium, vel usufructuarium tantum appellant; Alii fidelem administratorem, aut simplicem dispensatorem esse contendunt; Alii id juris duntaxat tribuunt Clericis, quod à Canonibus expressim sibi conceditur: Alii verò dominos esse Clericos beneficii, & redditum Ecclesiasticorum affirmant; ita ut certa ex eis sententia sumi non possit, ut contendit Covarruvias ubi supra, dict. num. 1. & constat ex his, quæ in hac questione scripserunt D. Thomas, Sotus, Ledesmius, Adrianus, & Cajetanus, ubi infra. Abbas in cap. cum esses, n. 21. de test. Barbata in cap. venerabile. de officio delegati. colum. 10. Sarmientus de redditibus Ecclesiasticis. 3. part. c. 1. num. 3. § 4. § 4. part. cap. 6. per totum. Navarrus, in apologia. de redditibus. quest. 1. monitu. 24. n. 12. § monitu. 35. § 38. num. 6. Menchaca de successione creatione. lib. 3. § 22. num. 40. Guillelmus Benedictus in capite Rainuntius, de testamentis, verbo, & uxorem nomine Adelsiam, in princ. n. 165. § 266. Joannes Gutierrez practicarum, lib. 2. quest. 114. à num. 4. § num. 13. Joannes de Matienço in l. 13. tit. 8. lib. 5. novæ recopilationis, glos. 1. Michæel Graffus receptarum sententiarum. §. testamentum. quest. 34. n. 9. in fine. Spino in speculo, glossa rubric. parte. 14. num. 5. § 6. § num. 14. Petrus Gregorius in Synagmate juris, lib. 4. cap. 3. num. 8. 1. parte. Molina de Societate Jesu Religiosus, de justitia et jure tractatu. 2. disputatione. 242. per totam. folio mibi 786. Hieronymus de Cævallos communium contra communes quest. 198. et quest. 388. Utcunque tamen sit, quod ad nos atinet, securè affirmari potest, superiorem definitionem Ususfructus, Clerico minimè convenire, vel quia sit verus dominus fructuum, & reddituum Ecclesiasticorum; quamvis cum modo & onere expendendi eos in certos & probatos usus. Quod probabile est, & optimè defendit Franciscus Sarmientus ubi supra. Molina dicta disputatione 143. in princ. verò contraria tamen sententia. folio mibi 786. ubi dicit, idem affirmare Sotum, Ledesmius, Adrianum, D. Thomam, & Cajetanum in locis ibi relatis. Cævallos dict. quest. 388. num. 52. vel quia Clerico in redditibus Ecclesiasticis concessa, non jure statuta aliqua sunt, quæ usufructuario minimè conveniunt; alia autem denegata, quæ usufructuario liberè conceduntur. Et ut generaliter dixerim, quatenus ad distributionem pertinet, cum beneficiarius multò minùs possit, quam usufructuarius; enim verò Usufructuarius omnes fructus indistinctè suos facit, ad libitumque; disponere potest de his, quæ ex usufructu acquisivit, quod non potest Clericus, utpote cum illius potestas: aut facultas disponendi, resti dicta sit certis modis à jure, ut constat ex omnibus num. præcedenti relatis, & cum judicio declarant Covarruvias, & Navarrus, ubi supra Barbosa 2. part. legi, divorzio, num. 53. versic. non valet igitur, ff. soluto matrimonio. Qui post alios ibi relatos rectè probat, beneficiarium malè æquiparari usufructuario: usufructuario verò æquiparari non posse certum est, & concludenter probat Covarruvias ubi supra, dicto num. 1. Clericus enim beneficium Ecclesiasticum obtinens, in percipiendis & lucrands fructibus plus juris habet quam usufructuarius: licet enim certis, à jureque determinatis modis teneatur illos consumere; omnes tamen fructus ex beneficio perceptos suos facit, usufructuarius verò nihil præter usum habet. Ex quo apparet, præfatam definitionem usufructus, usufructuario etiam non convenire, & cum mysterio additum ibi verbum fruendi,

per quod excluditur nudus usus; minus enim est in usu, quam in usufructu, ut constat per totum titulum, Institutionum, de usu & habitatione. Et usufructuarius nihil magis juris habet, quam re ad necessitatem utendi: Usufructuarius verò omnem commoditatem habet, & omnes fructus suos facit, ex dictis juribus § principio, Institutionum, de usufructu, ubi Balduinus num. 5. & novissimè Antonius Pichardo. num. 14. § 15. Nicasius in princ. de usu & habitatione, n. 1. Franciscus Connanus commentariorum juris civilis, lib. 4. cap. 5. Medices de definitionibus. part. 2. definitione 70. num. 11. & plures differentias Ususfructus, & Usus alio capite congeram infra.

Tertiò tandem & ultimò in contrarium obstat, quòd prædicta definitio non usufructus tantum, sed & aliarum rerum communis videtur. Nam conductor, jus utendi & fruendi habere dicitur, l. ex conducto, l. 5. l. si in lege, 24. §. colonus, l. si merces. 25. §. 1. ff. locati, l. 7. tit. 8. part. 5. Et utitur, fruitorque re aliena, ut de se patet. Quo modo argumentatur Franciscus Hotomanus in principio, de usufructu. verb. jus alienis rebus, & ab eo transcribens Antonius Pichardus ibidem num. 8. Emphyteuta etiam idè jus obtinet, & re aliena fruitor; dominium enim penes dominum remanet, qui rem in emphyteusim concessit, l. 1. ff. si ager vectigalis. §. adeò, Institutionum de locatione, §. conductione, l. 1. §. 2. C. de jure emphyteutico. Similiter usufructus, & feudi convenientia multiplex reperitur in jure, quam eruditè congerit Franciscus Hotomanus in disputatione de feudis cap. 31. à princ. col. 1. per totam fol. mibi 875. Itaque sicut usufructus est jus utendi & fruendi; sic etiam feudum, & in feudo alterius est proprietatis, alterius usufructus, sicut in usufructu, ut dict. col. 1. jure, & ratione latius probatur. Denique, & Superficiarius re aliena utitur, & fruitor, hoc est, qui in alieno solo superficie emit, vel conduxit in perpetuum, aut non modicum tempus, constituta mercede domino, quæ Salarium dicitur, quod pendatur pro solo, domino illius, l. ultima ff. de superficiebus, l. 3. §. 1. ff. de novi operis nunciacione, l. habitator, §. 9. l. superficiario, 74. ff. de rei vindicatione, l. etiam superficies, ff. qui potiores in pignore habeantur. Ergo incongruè Justinianus loquitur in dicta definitione: & hanc difficultatem præsentens Glos. in dicto princip. Instituti. de usufructu. verb. est jus, versic. sicque per hoc verbum, interpretatur verba illa, usufructus est jus, exponi debere, id est, servitus, ut etiam exposuit Nicasius in eod. princ. num. 2. Ut sic superiores personæ in definitione non comprehendantur, quæ licet utantur & fruuntur rebus alienis, diversimodè tamen utuntur & fruuntur: Emphyteuta enim, Vasallus, & Superficiarius, non jure servitutis fruuntur, sicut usufructuarius fruitor; sed quia utile dominium habent, quod ad hæredes transit, ut in §. finali ex quibus causis feudum amittatur, collat. 10. §. in l. cadere §. in cuius §. arborum furtim cesarum. Medices tractatu de definitionibus, definit. 70. vers. usufructus num. 12. Colonus etiam, diversa ratione utitur & fruitor; neque enim ager colonus, sive equus commodatario servitutem debet; fructuario verò debet, ut optimè animadvertit Hotomanus in commentariis verborum juris, verbo, usufructus est jus, in princ. fol. mibi 972. Et usus rei conductæ, item ut comodatæ, magis est facti, quam juris, magis est facultas percipiendi fructus, quam jus aliquod constitutum, l. 1. ff. quando dies legati cedat; at usufructus in jure consistit, ut dictum est, & eleganter tradit Hotomanus in dicto princ. de usufructu, verbo jus alienis rebus, A quo sumit, sed tacuit eum Antonius Pichardus ibidem, in finalibus verbis. Et quamvis prædicta Glossæ expositio sustineri non possit, nec vera sit; cum verbum illud Jus, quod in definitione positum est, sumèdum sit in generali significatione, ut exponatur, pro ut sonat, nec strictè pro servitute tantum accipi possit, superior tamen solutio, & doctrina verissima est; quæ ut distinctè, magis quam adhuc remaneat declarata, constituendum est primò: Quòd emphyteuta re sibi in emphy-

emphyteusim concessa, non utitur jure servitutis: quem admodum usufructuarius utitur, sed quodam modo, re propria uti videtur, jure & ratione utilis dominii sibi competentis ex dispositione legis, vel saltem communi Doctorum interpretatione. Quod aperte probatur ex his juribus, quæ pro emphyteuta expendimus supra num. 12. & ex his, quæ ad propositum optimè considerant Alvarus Valascus de jure emphyteutico 1. part. quest. 1. Redoanus tractatu de rebus Ecclesie non alienandis, quest. 15. num. 6. fol. mibi. 69. Jacobus Mandellus de Alba, in conf. 454. n. 5. lib. 3. Cæpola de servitutibus rusticorum prædiorum, cap. 22. de montibus, n. 10. in fin. Deinde usufructuarius, debilius jus habet in usufructu, quàm emphyteuta in emphyteusi; tam respectu utilis dominii, quàm possessionis, secundum Aretinum, in l. naturaliter, col. 2. ff. de acquirenda possessione. Mandellum de Alba, ubi supra, dicto num. 5. Item etiam, quia jus emphyteutæ utile est, & hæreditarium, quod ad hæredes transit? jus verò usufructuarii hæreditarium non est, nec ad hæredes transit, ut in terminis adnotavit expressè Natta in conf. 477. n. 10. § 12. lib. 2. Antonius Galeatus Malvassia in conf. 38. n. 23. volum. 1. Decianus in consil. 123. n. 53. volum. 3. Alvarus Valascus consulat. 50. n. 9. Barbosa in l. divorzio, §. si fundum, n. 17. vers. valida erit sequentia, & jus usufructuarii, sive possessio illius, ab onere satisfaciendi non relevat, quod secus in emphyteuta observatur, per Textum, in l. sciendum, §. possessor autem, versic. eum verò qui tantum ff. qui satisfacere cogantur, junctâ declaratione Bartoli ibidem, in principio, Alexandri, & Jafonis, num. 2. ejusdem Jafonis, in dicta l. naturaliter, num. 16. ff. de acquirenda possessione, & post Rodericum Juarez, & alios, latius declarat Alvarus Valascus consulat. 66. à num. 18. usque ad num. 25. & vide interminis Florianum de S. Pet. in l. 4. n. 13. § 14. ff. de usufructu. Denique emphyteuta non tenetur ita salvam servare rerum substantiam, sicut fructuarius debet, ut explicans prædictam definitionem dixit Zasius in titulum ff. de usufructu & quemadmodum quis utatur, in principio, versic. præterea § emphyteuta, fol. mibi 831. & emphyteusis origo valde distat ab usufructus natura in multis, diversisque modis constituitur, ut constat ex dictis per Jafonem, in l. 1. n. 29. C. de jure emphyteutico. Julium Clarum lib. 4. §. emphyteusis, quest. 1. § seqq. Connanum commentariorum juris, lib. 7. cap. 12.

19 Secundò constituendum est, quod usufructuarius dicitur habere jus in rem, per textum in lege uti frui. §. utrum autem ff. si usufructus petatur. & ex communi resoluit Jafon in dict. l. sciendum §. possessor, n. 2. ff. qui satisfacere cogantur. & re fructuaria, jure suo utitur & fruitor, sive ex seipso fructus percipit ex fundo, ex textu in dict. l. uti frui in princ. & Jafon in dicta l. naturaliter, in principio ff. de acquirenda possessione. Moderno, in consuetudinibus Parisiensibus, tit. 1. §. 1. glos. 1. num. 30. Menochio in consil. 66. num. 10. lib. 1. Cephalo in consil. 637. num. 5. lib. 5. Cujacio in recitationibus solemnibus Digestorum ad l. fundi Trebatiani, in princip. ff. de usufructu legato. Conductor verò, sive colonus, licet jus utendi & fruendi habeat, ex juribus adductis supra n. 12. Non tamen habet jus in rem, sed in personam locatoris, ut eum re conducta frui patiat, ex eisdem juribus, & l. qui fundum ff. locati, l. emptorem. C. eodem tit. l. 19. tit. 8. part. 5. Romanus in consil. 309. § 311. Aretin. in consil. 160. Alexander in consil. 118. lib. 5. Antonius Gomez variarum resolut. tom. 2. cap. 3. de locatione & conductione. num. 9. Hotomanus reddens rationem, in principio, Institutionum, de usufructu: verbo, jus alienis rebus, & ipsum non referens Antonius Pichardo num. finali illius §. & regulariter, quod conductores, seu coloni simplices ab annis novem infra non habeant jus in rem. Ex aliis probat Borgn. Cavalcanus decis. 42. n. 45. § n. 79. 1. p. nec utitur nomine proprio, aut proprio jure; sed nomine domini, & jure alieno, l. non utitur. 45. ff. de usufructu, & docuit Bartolus in l. si pignore, n. 8. ff. familia erciscunde,

Jafon in l. naturaliter, n. 14. ff. de acquirenda possessione. Et in hoc differt usufructuarius à conductore, vel colonus; in aliis etiam, quæ novè adducit Barbosa in l. divorzio, in principio ff. solut. matrimonio, n. 33. 34. § 35. Tertiò constituendum est, usufructus nomen feudatario minimè convenire, cum usufructus natura, & proprietatis hæc sit, ut unius personæ finibus coercetur: neque ab ea discedere, sine suo interitu possit, feudum verò ut ager vectigalis, ad hæredes, id est, liberos, posterisque, perpetuo jure transeat, ut optimè considerat Franciscus Hotomanus in disputatione de feudis cap. 4. colum. 2. versic. jam vero fol. mibi 814. & plenius cap. 31. versic. sequitur ut in quibus rebus, fol. 876. ubi usufructus & feudi differentiam multiplicem assignat.

Quartò constituendum est, superficiesiarium ab usufructuario quamplurimum distingui, idcirco superficiesiarium, usufructus definitionem minimè convenire Id quod clare constat ex exemplo proposito supra n. 13. & his, quæ de contractu superficiesiarium, aut superficie, & ejus natura plenissime scripserunt post alios plures (idcirco hac de re consulto tractatum prætermitto:) Alvarus Valascus de jure emphyteutico; 1. part. quest. 33. per totam fol. mibi 175. Vaconius declarationum juris, lib. 2. cap. 82. Franciscus Connanus, commentariorum juris, lib. 7. cap. 12. de jure emphyteutico, n. 3. 4. § 5. Menoch. de arbitrariis lib. 2. centuria 1. casu 31. § de retinenda possessione remedio 3. n. 4. § nonnulli seqq. Everardus in loco, à feudo ad emphyteusim. n. 49. fol. mibi 246. Cujacius in partit. 1. in libros Digestorum tit. 18. de superficiesiaris fol. mibi 259. § in recitationibus solemnibus in eisdem libris ad l. 2. in principio ff. de servitutibus: & novissimè non referens prædictos, Petrus Augustinus Morla emporij 1. part. tit. 6. ff. de servitutibus, num. 52. 53. § 54. Quintò constituendum est (id quod ex definitione usufructus constat aperte) usumfructum à redditu multum distare, & consequenter præfatam definitionem ei, cui redditus relictus sit, minimè convenire, ut alio capite hujus libri plenius demonstrabitur. Ideo in rubrica, ff. de usufructu legato. unum ab altero distinguitur & separatur, nam usufructus nomen est juris, & est servitus, ut supra diximus: & probatur in princ. Instituti. de usufructu. § in l. 1. ff. de servitutibus. Reditus nomen est corporis, vel pro corpore æstimationis, & non est servitus item redditus, quotquot annis accipiuntur de maru hæredis; usumfructum autem fructuarius quotquot annis suo jure percipit: ut tradunt glossa, Bartolus, & Doctores in l. fundi Trebatiani ff. de usufructu legato. & eleganter Cujacius in explicatione illius leg. ubi alias differentias adducit.

Sextò & ultimò constituendum est, (quod nullus hucusque animadvertit) deceptum in hac materia Fabianum de Biochis: is enim in repetitione ad textum in authent. novissima. C. de inofficioso testamento. n. 6. quæ habetur volumine. 7. repetitionum juris civilis. folio mibi 339. querens, quid sit Ususfructus, respondet, quòd est pars dominii, & ejus emolumentum; quod est diversum à definitione superius tradita: aliud enim est usufructus definitionem assignare, & declarare quid sit Ususfructus, (de quo ipse agit; aliud verò dicere usumfructum esse partem dominii, & ejus emolumentum, ut de se patet; nec ita simpliciter verum est, sed majori indiget declaratione, ut infra dicitur alio capite.

CAPUT VI.

Usufructuarius quo jure, sive qua actione ad usumfructum consequendum agere possit: & tres actiones, quæ pro legatis, nova Imperatorum constitutione, dantur, utrum pro usufructu competant, distinctè magis, quam adhuc explicatur. Deinde, an usufructuarius certæ